

Brede pensjonsordninger

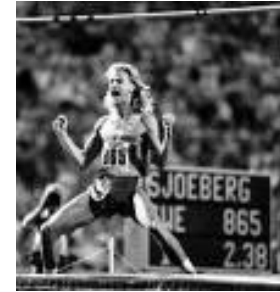

Kristin Diserud Mildal, spesialrådgiver NHO

kristin.diserud.mildal@nho.no

5. juni 2009

Hur bredt har ni hoppat?

- Bredde når det gjelder høydehopp og pensjon er ikke enkelt å definere
 - ...og det er kanskje ikke heller alltid det viktigste målekriteriet
- Det hjelper heller ikke at ordningene er brede hvis de ikke blir bedre...

Styringsretten og innflytelse

- Bedriftenes styringsrett står helt sentralt
 - Dagens pensjons- og skattelovgivning tar utgangspunkt i det enkelte foretak
 - Ansvar og styringsretten for bedriftens tjenestepensjon ligger hos foretaket

Utvalget skulle utrede hvordan partene kunne få bedre innflytelse:

- NHO ønsker ikke pensjon inn i tariffavtalene da dette vil redusere foretakenes innflytelse og styringsrett
- Bedret innflytelse for arbeidstakerne kan oppnås gjennom retten og plikten til drøfting

Tariffsystemet

- Tariffsystemet er ikke egnet til å håndtere forhandlinger om pensjon
- Årets lønnsoppgjør i offentlig sektor har tydelig vist konsekvensene av å ha tariffestede pensjonsordninger
- Statsministeren på pressekonferansen 4. juni 2009 om offentlig tjenstepensjon: *..." Dette er spørsmål som i særdeles liten grad egner seg som noe som løses gjennom en Rikslønnsnemnd. Rikslønnsnemnd er satt opp for å avgjøre om lønnsøkning skal være 3, 4 eller 5%, ikke satt opp for å lage et nytt pensjonssystem..."*

Tariffavtalestruktur – uegnet til å håndtere pensjon

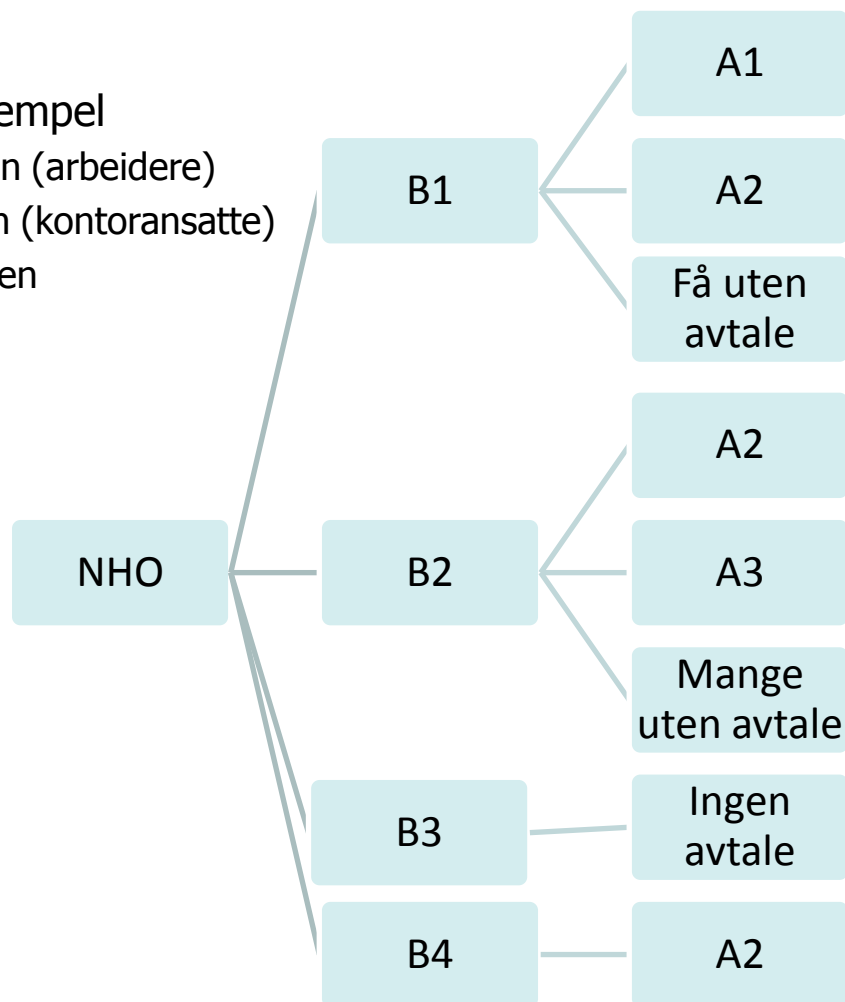
- Foretak kan være medlem i arbeidsgiverorganisasjoner uten å være omfattet av tariffavtale
 - Blant NHOs medlemsforetak er 45 prosent omfattet av tariffavtale
 - NHO har 230 tariffavtaler – hvorav de fleste er horisontale
 - I dag svært sjelden med tariffesting av privat tjenestepensjon
- Hvert foretak kan være omfattet av flere avtaler
- Kollektive tariffavtaler omfatter generelt både organiserte og uorganiserte arbeidstakere innenfor det området avtalen dekker
- Det er vanlig med arbeidstakere som faller utenfor tariffområdene (personlige avtaler)

Betydelige utfordringer med tariffesting

- Det er enighet om at pensjonslovens krav om forholdsmessighet og likebehandling innen foretak fortsatt skal stå sentralt
- Disse prinsippene ville medført svært store juridiske og praktiske utfordringer for foretakene hvis tariffavtaler
 - Foretak omfattet av flere tariffavtaler ville måtte forholde seg til og vurdere innholdet i de forskjellige tariffavtalene opp mot hverandre
 - De mest generøse bestemmelsene måtte gjøres gjeldende for alle ansatte
- Dette ville blitt en helt uhåndterbar og kostbar situasjon!
- Ville krevet store omlegginger, med høy risiko for ikke å få et mer velfungerende system enn det man har i dag
- I tillegg kommer arbeidsgivernes prinsipielle holdning til at tjenestepensjon ikke skal tariffestes

Eksempel på mulig avtalestruktur

- I figuren betegner:
 - A – tariffavtale, som for eksempel
 - A1 – Verkstedsoverenskomsten (arbeidere)
 - A2 – Standardoverenskomsten (kontoransatte)
 - A3 – Forskningsoverenskomsten
 - B – bedrift

Hvordan oppnå bredere tjenstepensjoner?

- Tiltak må ha verdi
- Innflytelse gjennom drøfting
- Harmonisering
 - Jobbe for produkter som samspiller godt
 - Ønsker ikke krav om standardisering (likhet)
- Frivillighet
 - Bedriftene skal ha beslutning over
 - Valg av pensjonsprodukt, nivå og leverandør
 - Om de ønsker å delta i innkjøpsfellesskap, fellespensjonskasser etc.
 - Om de ønsker å delta i fellesskap med utjevning av premie (alder/kjønn)
- Lavere kostnader
 - Markedsmekanismene må styre
 - Ønsker ikke partseide innretninger

Mandatets punkter:

Kjønns- og aldersnøytrale premier

Mobilitet i arbeidslivet

Lavere driftskostnader

- Innskuddspensjon samsvarer godt med disse punktene
- NHO støtter at en hybridordning utredes nærmere
 - Forutsetter at dette er et frivillig alternativ
 - Ikke umiddelbart enige i alle rapportens forslag angående hybrid

Alders- og kjønnsnøytrale premier

- Ikke dokumentert at det foreligger forskjellsbehandling ved for eksempel ansettelse knyttet til alders- og kjønnsdifferensierte premier
- Innskuddspensjon (sparing) har alders- og kjønnsnøytrale premier
- Ytelsespensjon / hybridordninger
 - Opphørende ytelser vil bidra til mer nøytrale premier
 - Alleårsopptjening (ikke sluttlønn) vil bidra til mer nøytrale premier
- NHO støtter ikke evt. fellesordninger (som ikke er frivillig) der det legges opp til kryssubsidiering mellom foretak
 - En privat bedrift er en økonomisk enhet ansvarlig for eget resultat
 - Private foretak er ofte små og har mer variert alders- og kjønn enn f.eks. kommuner. En kryssubsidieringen ville derfor fått mye større utslag
 - Hvis noen skulle ønske slike ordninger mener vi at det foreligger tilstrekkelig lovverk for dette i dag

Mobilitet

- Ikke dokumentert vesentlige mobilitetshindrende effekter
- Offentlige tjenestepensjon vil fortsatt være bruttoordninger
 - Forskjeller mellom offentlig og privat vil være det viktigste mobilitetshinderet
- Mobilitetseffekter kan reduseres ved mer bruk av alleårsopptjening
- Det bør utstedes fripoliser
 - Arbeidstaker bør selv ha råderett over sine fripoliser og pensjonskapitalbevis
 - Mulig å flytte og slå sammen. Regelverk kan muligens forbedres noe
 - Pensjonsportaler gir oversikt over rettigheter
 - Anser det ikke viktig med nye løsninger for medregning. Må i tilfelle være frivillig for foretakene. Konsekvenser må evt. utredes

Lavere kostnader

- Viktig at løsninger er utformet kostnadseffektive
- Må være enkelt for foretak å bedømme kostnadene
- Kostnadseffektivitet
 - Oppnås best ved å stimulere til konkurranse i et fritt marked
 - OTP / frivillig innkjøpsfellesskap skjerpet konkurransen
- Lavere driftskostnader er ikke et argument for partsstyrte tariffestede fellesordninger

Oppsummering

- Foretakenes styringsrett er sentral. Ønsker ikke tariffesting
- Kan ikke se at det foreligger vesentlige forhold innen
 - Innflytelse
 - Alder- og kjønnsnøytralitet
 - Mobilitet
 - Kostnader

som skulle forsvare en grunnleggende omlegging av det norske tjenstepensjonssystemet

Noe "modernisering" og tilpasning til pensjonsreformen vil det imidlertid være hensiktsmessig å utrede nærmere

- Støtter derfor forslaget om å utrede et hybridprodukt